TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2011. gada 27. janvārī*

Lieta C-168/09

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Tribunale di Milano* (Itālija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2009. gada 12. martā un kas Tiesā reģistrēts 2009. gada 12. maijā, tiesvedībā

Flos SpA

pret

Semeraro Casa e Famiglia SpA,

piedaloties

Assoluce — Associazione nazionale delle Imprese degli Apparecchi di Illuminazione.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs H.N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], tiesneši A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], A. Ross [*A. Rosas*], U. Lehmuss [*U. Lõhmus*] (referents) un A. O'Kīfs [*A. Ó Caoimh*],

* Tiesvedības valoda — itāļu.

ģenerāladvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],
sekretāre L. Hjūleta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2010. gada 22. aprīļa tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Flos SpA* vārdā — Dž. Kasuči [*G. Casucci*] un N. Ferreti [*N. Ferretti*], *avvocati*,

— *Semeraro Casa e Famiglia SpA* vārdā — Dž. Floridija [*G. Floridia*] un F. Poletīni [*F. Polettini*], *avvocati*,

— *Assoluce — Associazione nazionale delle Imprese degli Apparecchi di Illuminazione* vārdā — K. Galli [*C. Galli*], M. Boņji [*M. Bogni*] un K. Paski [*C. Paschi*], *avvocati*,

— Itālijas valdības vārdā — Dž. Palmjēri [*G. Palmieri*], pārstāve, kurai palīdz S. Fjorentino [*S. Fiorentino*], *avvocato dello Stato*,

— Eiropas Komisijas vārdā — H. Krēmers [*H. Krämer*] un S. La Pergola [*S. La Pergola*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2010. gada 24. jūnija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 13. oktobra Direktīvas 98/71/EK par dizainparaugu tiesisko aizsardzību (OV L 289, 28. lpp.) 17. un 19. panta interpretāciju.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Flos SpA* (turpmāk tekstā — "Flos"), sabiedrību, kas nodarbojas ar dizaina apgaismošanas ierīču ražošanu, un *Semeraro Casa e Famiglia SpA* (turpmāk tekstā — "*Semeraro*") saistībā ar autortiesību aizskārumu, kādas pirmajai minētajai esot uz lampas dizainparaugu ar nosaukumu "*Arco*".

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 93/98/EEK

3 Padomes 1993. gada 29. oktobra Direktīvas 93/98/EEK par autortiesību un dažu blakustiesību aizsardzības termiņu saskaņošanu (OV L 290, 9. lpp.) otrajā apsvērumā ir noteikts, ka pastāvošās atšķirības attiecīgo valstu tiesību aktos, kas regulē autortiesību

un blakustiesību aizsardzības termiņus, var ierobežot preču brīvu apriti, brīvību sniegt pakalpojumus, kā arī izkropļot konkurenci iekšējā tirgū. Tāpēc, lai nodrošinātu līdzsvarotu iekšējā tirgus darbību, dalībvalstu tiesību akti ir jāsaskaņo tā, lai vienādotu aizsardzības termiņus visā Eiropas Savienībā.

4 Šīs pašas direktīvas 1. panta 1. punktā ir paredzēts, ka literāru darbu vai mākslas darbu autortiesības saskaņā ar Bernes Konvencijas par literāro un mākslas darbu aizsardzību (Parīzes 1971. gada 24. jūlija akts), redakcijā, kas izriet no 1979. gada 28. jūlija grozījumiem, 2. pantu ir spēkā visu autora mūžu un 70 gadus pēc viņa nāves.

5 Minētās direktīvas 10. panta ar nosaukumu "Piemērojums laikā" 1.–3. punktā ir noteikts:

"1. Ja kādā dalībvalstī 13. panta 1. punktā minētajā dienā jau ir spēkā aizsardzības termiņš, kas ir ilgāks nekā attiecīgais termiņš, ko paredz šī direktīva, šī direktīva nesaīsina aizsardzības termiņu attiecīgā dalībvalstī.

2. Aizsardzības termiņi, kas paredzēti šajā direktīvā, attiecas uz visiem darbiem un tiesību objektiem, ko 13. panta 1. punktā minētajā dienā aizsargā vismaz viena dalībvalsts saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem par autortiesībām vai blakustiesībām vai kas atbilst aizsardzības kritērijiem saskaņā ar [Padomes 1992. gada 19. novembra] Direktīvu 92/100/EEK [par nomas tiesībām un patapinājuma tiesībām, un dažām blakustiesībām, kas attiecas uz autortiesībām intelektuālā īpašuma jomā (OV L 346, 61. lpp.)].

3. Šī direktīva neskar nevienu izmantošanas gadījumu, kas noticis līdz 13. panta 1. punktā minētajai dienai. Dalībvalstis pieņem vajadzīgos noteikumus, lai jo īpaši aizsargātu trešo personu iegūtas tiesības."

6 Saskaņā ar Direktīvas 93/98 13. panta 1. punkta pirmo daļu dalībvalstīm līdz 1995. gada 1. jūlijam ir jāievieš normatīvie un administratīvie akti, kam jāsaskan ar šīs direktīvas 1.–11. pantu.

Direktīva 98/71

7 Saskaņā ar Direktīvas 98/71 otro un trešo apsvērumu atšķirības dalībvalstu tiesību aktos paredzētajā dizainparaugu tiesiskajā aizsardzībā tieši ietekmē iekšējā tirgus izveidi un darbību attiecībā uz precēm, kurās īstenoti dizainparaugi, un šādas atšķirības var traucēt konkurenci iekšējā tirgū, tādēļ iekšējā tirgus vienmērīgas darbības dēļ ir jātuvina valstu tiesību akti dizainparaugu aizsardzības jomā.

8 Atbilstoši minētās direktīvas astotajam apsvērumam, "nepastāvot autortiesību saskaņošanai, svarīgi ieviest aizsardzības kumulācijas principu saskaņā ar īpašiem reģistrēto dizainparaugu aizsardzības un autortiesību tiesību aktiem, dalībvalstīm paredzot tiesības brīvi noteikt autortiesību aizsardzības pakāpi un nosacījumus, saskaņā ar kuriem šādu aizsardzību piešķir".

9 Šīs pašas direktīvas 12. pantā ar nosaukumu "Tiesības, ko piešķir dizainparauga tiesības" ir noteikts:

"1. Dizainparauga reģistrācija piešķir tā īpašniekam ekskluzīvas tiesības to izmantot un neļaut trešajām personām to izmantot bez viņa piekrišanas. Iepriekš minētā izmantošana attiecas jo īpaši uz ražojuma, kurā dizainparaugs ir iekļauts vai kuram tas ir pielietots, izgatavošanu, piedāvāšanu, laišanu tirgū, importu, eksportu vai izmantošanu vai šāda ražojuma glabāšanu šiem mērķiem.

2. Ja atbilstīgi dalībvalsts tiesību aktiem 1. punktā minētās darbības nevar nepieļaut pirms dienas, kad stājas spēkā šīs direktīvas izpildei vajadzīgie noteikumi, uz tiesībām, ko piešķir dizainparauga tiesības, nevar atsaukties, lai nepieļautu, ka šādas darbības turpina persona, kas tās uzsākusi pirms minētās dienas."

10 Direktīvas 98/71 17. pantā ar nosaukumu "Attiecības pret autortiesībām" ir paredzēts:

"Dizainparaugam, ko aizsargā dizainparauga tiesības, kuras reģistrētas dalībvalstī vai attiecībā uz dalībvalsti, saskaņā ar šo direktīvu ir arī tiesības uz aizsardzību atbilstīgi minētās valsts autortiesību likumam, sākot ar dienu, kurā dizainparaugs ir radīts vai kaut kādā veidā noteikts. Kādā mērā un ar kādiem nosacījumiem, ietverot prasīto oriģinalitātes līmeni, šādu aizsardzību piešķir, nosaka katra dalībvalsts."

11 Minētās direktīvas 19. panta 1. punkta pirmajā daļā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jāievieš normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai ne vēlāk kā līdz 2001. gada 28. oktobrim izpildītu šīs direktīvas prasības.

Direktīva 2001/29/EK

12 Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīvas 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā (OV L 167, 10. lpp.) 1. panta ar nosaukumu "Darbības joma" 1. punktā ir noteikts, ka šī direktīva attiecas uz autortiesību un blakustiesību tiesisko aizsardzību iekšējā tirgū, liekot īpašu uzsvaru uz informācijas sabiedrību.

13 Minētās direktīvas 2. pantā ar nosaukumu "Reproducēšanas tiesības" ir noteikts:

"Dalībvalstis paredz ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt tiešu vai netiešu, īslaicīgu vai pastāvīgu reproducēšanu ar jebkādiem līdzekļiem un jebkādā formā, pilnībā vai daļēji:

a) autoriem — attiecībā uz viņu darbiem;

[..]."

Valsts tiesiskais regulējums

14 Dizainparaugu tiesiskā aizsardzība tiek piešķirta saskaņā ar 1940. gada 25. augusta Karaļa dekrētu Nr. 1411 par normatīviem aktiem rūpniecisko paraugu patentu jomā (1940. gada 21. oktobra *Gazzetta ufficiale* Nr. 247). Redakcijā, kas bija piemērojama līdz 2001. gada 19. aprīlim, šī karaļa dekrēta 5. pantā bija paredzēts:

"Ornamentālo dizainparaugu patentus var piešķirt jauniem dizainparaugiem, kas noteiktām rūpnieciskām precēm var piešķirt īpašu ornamentāciju ar formu vai ar līniju, krāsu vai citu elementu īpašu kombināciju. Normas par autortiesībām neattiecas uz minētajiem dizainparaugiem [..]."

15 1941. gada 22. aprīļa Likuma Nr. 633 par autortiesībām un citām tiesībām, kas ir saistītas ar to īstenošanu (1941. gada 16. jūlija *Gazzetta ufficiale* Nr. 166, turpmāk tekstā — "Likums Nr. 633/1941") — redakcijā, kas bija piemērojama līdz 2001. gada 19. aprīlim, — 2. panta 1. punkta 4. apakšpunktā dizainparaugu aizsardzība ar autortiesībām bija paredzēta saskaņā ar "nodalāmības" ("scindibilità") nosacījumu, nosakot, ka šāda aizsardzība ir "darbiem [..], arī rūpniecībā izmantojamiem, kuru mākslinieciskо vērtību ir iespējams nodalīt no izstrādājuma, ar kuru tie tiek asociēti, rūpnieciskā rakstura".

16 Ar 2001. gada 2. februāra Likumdošanas dekrēta Nr. 95 par Direktīvas 98/71/EK piemērošanu (2001. gada 4. aprīļa *GURI* Nr. 79, turpmāk tekstā — "Likumdošanas dekrēts Nr. 95/2001"), kas stājās spēkā 2001. gada 19. aprīlī, 22. pantu tika grozīts Likuma Nr. 633/1941 2. panta 1. punkta 4. apakšpunkts, izslēdzot "nodalāmības" nosacījumu un jaunā 10. apakšpunktā aizsargājamo darbu sarakstam pievienojot "rūpnieciskā dizaina izstrādājumus, kuriem piemīt radošs raksturs un mākslinieciskā vērtība".

17 Ar 2001. gada 12. aprīļa Likumdošanas dekrētu Nr. 164 par Direktīvas 98/71/EK piemērošanu (2001. gada 9. maija *GURI* Nr. 106, turpmāk tekstā — "Likumdošanas dekrēts Nr. 164/2001") iekļaujot Likumdošanas dekrētā Nr. 95/2001 25.a pantu, kā pārejas noteikums, sākot ar 2001. gada 19. aprīli, tika ieviests desmit gadu moratorijs, kura laikā "dizainparaugiem piešķirtā aizsardzība Likuma Nr. 633/1941 2. panta 1. punkta 10. apakšpunkta izpratnē nav attiecināma tikai uz tām personām, kuras pirms minētā datuma uzsākušas ražot, piegādāt vai pārdot preces, kuru pamatā ir dizainparaugi, kas nekad nav bijuši aizsargāti vai vairs netiek aizsargāti".

18 Vēlāk šī norma tika pārņemta 2005. gadā izsludinātajā Itālijas Rūpnieciskā īpašuma kodeksa (*Code de la propriété industrielle italien*, turpmāk tekstā — "RĪK") 239. pantā.

19 Ar 2007. gada 15. februāra Dekrētlikuma Nr. 10 par Kopienu un starptautisko pienākumu piemērošanu (2007. gada 15. februāra *GURI* Nr. 38), kas ar 2007. gada 6. aprīļa Likumu Nr. 46 tika pārveidots par likumu, 4. panta 4. punktu cita starpā tika atcelts ar Likumdošanas dekrētu Nr. 164/2001 ieviestais desmit gadu moratorijs, grozot RĪK 239. pantu. Šādi grozītajā minētajā pantā tika noteikts:

"Rūpnieciskajiem dizainparaugiem piešķirtā aizsardzība Likuma [Nr. 633/1941] 2. panta 1. punkta 10. apakšpunkta izpratnē neattiecas uz precēm, kas tikušas ražotas saskaņā ar dizainparaugiem, kas nekad nav bijuši aizsargāti vai līdz Likumdošanas dekrēta [Nr. 95/2001] spēkā stāšanās datumam vairs netika aizsargāti."

Pamata lieta un prejudiciālie jautājumi

20 2006. gada 23. novembrī *Flos* cēla *Tribunale di Milano* [Milānas tiesā] prasību pret *Semeraro* saistībā ar tādu lampu ar nosaukumu "Fluida" importēšanu no Ķīnas un pārdošanu Itālijā, ar kurām, pēc *Flos* teiktā, tikušas atdarinātas visas *Arco* lampas — rūpnieciskā dizaina izstrādājuma, attiecībā uz kuru, kā *Flos* apgalvo, tai ir mantojuma tiesības, — stilistiskās un estētiskās raksturiezīmes.

21 No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka pagaidu noregulējuma tiesvedībā, kas notika pirms tiesvedības, kurā lieta tika izskatīta pēc būtības un kurā tika pieņemts šis lēmums, tika konstatēts, ka Arco lampa, kas tika radīta 1962. gadā un kuras aizsardzība līdz 2001. gada 19. aprīlim bija beigusies, ir aizsargāta ar autortiesībām uz rūpnieciskā dizaina izstrādājumiem saskaņā ar Likumu Nr. 633/1941, kas grozīts ar Likumdošanas dekrētu Nr. 95/2001, un ka ar Semeraro importētās lampas modeli "kopējot ir tikušas atdarinātas visas stilistiskās un estētiskās raksturiezīmes". Tādējādi iesniedzējtiesas tiesnesis ar 2006. gada 29. decembra rīkojumu pieprasīja konfiscēt importētās lampas un aizliedza Semeraro turpināt tās pārdot.

22 Attiecībā uz tiesvedību, kurā lieta tika izskatīta pēc būtības, iesniedzējtiesa norāda, ka kopš šīs tiesvedības uzsākšanas ir veikti grozījumi tajos tiesību aktos par rūpnieciskā dizaina izstrādājumu aizsardzību ar autortiesībām, kuri izraisīja šaubas par to atbilstību Direktīvai 98/71, konkrētāk, šīs direktīvas 17. pantā paredzētajam aizsardzību apvienošanas principam.

23 It īpaši iesniedzējtiesa šajā ziņā atsaucas uz RĪK 239. pantu, kas ticis grozīts ar 2007. gada 15. februāra Dekrētlikuma Nr. 10 4. panta 4. punktu.

24 Šādos apstākļos Tribunale di Milano nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Direktīvas [98/71] 17. un 19. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka, piemērojot dalībvalsts [..] likumu, ar kuru atbilstoši šai direktīvai šīs valsts tiesību sistēmā tiek ieviesta autortiesību aizsardzība attiecībā uz dizainparaugiem, šai dalībvalstij paredzētā rīcības brīvība patstāvīgi noteikt [šādas aizsardzības apjomu un piešķiršanas nosacījumus] ietver arī tiesības liegt šo aizsardzību attiecībā uz tiem dizainparaugiem, kuru — kaut arī tie atbilst nosacījumiem, lai būtu aizsargājami ar autortiesībām, — aizsardzība ir beigusies līdz tiesību normu, ar kurām valsts tiesību sistēmā tikusi ieviesta autortiesību aizsardzība attiecībā uz dizainparaugiem, spēkā stāšanās brīdim, ja tie nekad nav bijuši reģistrēti kā dizainparaugi vai ja attiecīgās reģistrācijas laika posms šajā datumā jau ir beidzies?

2) Noraidošas atbildes uz pirmo jautājumu gadījumā — vai Direktīvas [98/71] 17. un 19. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka, piemērojot dalībvalsts likumu, ar kuru atbilstoši šai direktīvai šīs valsts tiesību sistēmā tiek ieviesta autortiesību aizsardzība attiecībā uz dizainparaugiem, šai dalībvalstij paredzētā rīcības brīvība patstāvīgi noteikt [šādas aizsardzības apjomu un piešķiršanas nosacījumus] ietver arī tiesības liegt šo aizsardzību attiecībā uz tiem dizainparaugiem, kuru — kaut arī tie atbilst nosacījumiem, lai būtu aizsargājami ar autortiesībām, — aizsardzība ir beigusies līdz tiesību normu, ar kurām valsts tiesību sistēmā tikusi ieviesta autortiesību aizsardzība attiecībā uz dizainparaugiem, spēkā stāšanās brīdim, bet pēc kuriem izgatavotas preces trešā persona bez dizainparaugu autortiesību īpašnieka atļaujas jau ir sākusi ražot un pārdot šīs valsts teritorijā?

3) Noraidošas atbildes uz pirmo un otro jautājumu gadījumā — vai Direktīvas [98/71] 17. un 19. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka, piemērojot dalībvalsts likumu, ar kuru atbilstoši šai direktīvai šīs valsts tiesību sistēmā ir ieviesta autortiesību aizsardzība attiecībā uz dizainparaugiem, šai dalībvalstij paredzētā rīcības brīvība patstāvīgi noteikt [šādas aizsardzības apjomu un piešķiršanas nosacījumus] ietver arī tiesības liegt šo aizsardzību attiecībā uz tiem dizainparaugiem, kuru — kaut arī tie atbilst nosacījumiem, lai būtu aizsargājami ar autortiesībām, — aizsardzība ir beigusies līdz tiesību normu, ar kurām valsts tiesību sistēmā tikusi ieviesta autortiesību aizsardzība attiecībā uz dizainparaugiem, spēkā stāšanās brīdim, ja trešā persona — bez dizainparaugu autortiesību īpašnieka atļaujas — jau ir sākusi ražot un pārdot šīs valsts teritorijā pēc šiem dizainparaugiem izgatavotas preces un ja šī aizsardzība tiek liegta uz būtisku laika posmu (10 gadiem)?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Ievada apsvērumi

25 Semeraro un Eiropas Komisija apšauba, vai Direktīvas 98/71 19. pantam ir nozīme pamata lietas atrisināšanā, jo šajā pantā ir vienīgi noteikts datums, līdz kuram dalībvalstīm ir jāveic pasākumi, lai izpildītu šajā direktīvā paredzētās prasības.

26 Šajā ziņā ir jāteic, ka iesniedzējtiesas lēmums neietver skaidrojumu par to, vai Direktīvas 98/71 transponēšanas beigu termiņam ir nozīme pamata lietas atrisināšanā. Šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojumā iesniedzējtiesa atsaucas tikai uz šīs direktīvas 17. pantu.

27 Tādējādi ir jāuzskata, ka jautājumi ir uzdoti galvenokārt par minētās direktīvas 17. pantu, un tāpēc Tiesai uz tiem ir jāatbild, ņemot vērā tikai šo pantu.

Par pirmo jautājumu

28 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 98/71 17. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu dalībvalsts tiesību aktu, kas liedz aizsargāt ar autortiesībām dizainparaugus, kas nekad nav bijuši aizsargāti vai kuru aizsardzība ir beigusies līdz datumam, kurā stājās spēkā tiesību normas, ar kurām šīs valsts tiesību

sistēmā tikusi ieviesta šāda aizsardzība, vai nu tāpēc, ka tie nekad nav bijuši reģistrēti kā dizainparaugi, vai arī tāpēc, ka to reģistrācijas termiņš šajā datumā ir beidzies, kaut arī tie atbilst visiem nosacījumiem, kas tiek prasīti šādas aizsardzības iegūšanai.

29 Iesniedzējtiesa tāpēc ir izvirzījusi divas hipotēzes, proti, pirmkārt, hipotēzi, saskaņā ar kuru dizainparaugi, kas pirms valsts tiesību aktu, ar kuriem tikusi transponēta Direktīva 98/71, spēkā stāšanās datuma, proti, pirms 2001. gada 19. aprīļa, ir zināmi sabiedrībai tāpēc, ka nav reģistrēti kā dizainparaugi, un, otrkārt, hipotēzi, saskaņā ar kuru dizainparaugi līdz minētajam datumam nebija aizsargāti tāpēc, ka bija beigusies aizsardzība, kas izrietēja no reģistrācijas.

30 Šajā ziņā, kaut arī *Flos* tiesas sēdēja norādīja, ka tā nav reģistrējusi pamata lietā apskatāmo lampu kā dizainparaugu, no iesniedzējtiesas nolēmuma saistībā ar to neizriet nekādi precizējumi.

31 Tāpēc uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ņemot vērā šī sprieduma 29. punktā minētās divas hipotēzes. Iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai minētā lampa ir tikusi vai nav tikusi reģistrēta kā dizainparaugs.

32 Attiecībā uz pirmo hipotēzi, proti, hipotēzi, saskaņā ar kuru dizainparaugi kā tādi nekad nav bijuši reģistrēti, ir jākonstatē, ka saskaņā ar Direktīvas 98/71 17. pantu tikai tādam dizainparaugam, kas ir reģistrēts dalībvalstī vai attiecībā uz dalībvalsti, saskaņā ar šīs direktīvas noteikumiem ir tiesības uz dizainparauga kā tāda aizsardzību, kas piešķirta ar šīs valsts autortiesību likumu.

33 No minētā izriet, ka dizainparaugi, kas pirms valsts tiesību aktu, ar kuriem Direktīva 98/71 tikusi transponēta dalībvalsts tiesību sistēmā, spēkā stāšanās bija zināmi sabiedrībai tāpēc, ka nebija reģistrēti, neietilpst minētā panta piemērošanas jomā.

34 Tomēr nevar izslēgt, ka izstrādājumu, kas var būt nereģistrēti dizainparaugi, aizsardzība ar autortiesībām var izrietēt arī no citām direktīvām autortiesību jomā, it īpaši no Direktīvas 2001/29, ja ir izpildīti tās piemērošanas nosacījumi, kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

35 Attiecībā uz otro hipotēzi, proti, hipotēzi, saskaņā ar kuru dizainparaugi netiek aizsargāti tāpēc, ka ir beigusies aizsardzība, kas izrietēja no reģistrācijas, ir jāatgādina, ka, kaut arī Direktīvas 98/71 17. panta pirmajā teikumā ir noteikts, ka dizainparaugs, kas ir reģistrēts dalībvalstī vai attiecībā uz dalībvalsti, ir aizsargājams arī saskaņā ar šīs valsts autortiesību likumu, sākot ar dienu, kurā dizainparaugs ticis radīts vai kaut kādā veidā noteikts, šī paša panta otrajā teikumā ir atļauts dalībvalstīm noteikt šādas aizsardzības apjomu un iegūšanas nosacījumus, tostarp prasīto oriģinalitātes pakāpi.

36 Tomēr šo otro teikumu nedrīkst interpretēt tādējādi, ka dalībvalstīm ir tiesības izlemt piešķirt vai nepiešķirt aizsardzību ar autortiesībām attiecībā uz dizainparaugu, kas ir reģistrēts dalībvalstī vai attiecībā uz dalībvalsti, ja šis dizainparaugs atbilst minētajiem [šādas aizsardzības] iegūšanas nosacījumiem.

37 No šīs direktīvas 17. panta formulējuma, it īpaši no šī panta pirmajā teikumā izmantotā vārda "arī", skaidri izriet, ka aizsardzība ar autortiesībām ir jāpiešķir attiecībā uz visiem dizainparaugiem, kas ir reģistrēti attiecīgajā dalībvalstī vai attiecībā uz šo dalībvalsti.

38 Turklāt Savienības likumdevēja griba piešķirt šādu aizsardzību izriet no Direktīvas 98/71 astotā apsvēruma, kurā, tā kā tiesību akti attiecībā uz autortiesībām nav saskaņoti, ir nostiprināts dizainparaugu īpašās aizsardzības ar reģistrāciju un aizsardzības ar autortiesībām kumulācijas princips.

39 Vēl vairāk, dalībvalstu tiesības noteikt aizsardzības ar autortiesībām apjomu un piešķiršanas nosacījumus nevar attiekties arī uz šādas aizsardzības ilgumu, jo šis ilgums jau ir saskaņots Savienības līmenī ar Direktīvu 93/98.

40 Šajā ziņā Direktīvas 93/98 1. panta 1. punktā ir paredzēta aizsardzība ar autortiesībām attiecībā uz literāriem vai mākslas darbiem Bernes Konvencijas par literatūras un mākslas darbu aizsardzību 2. panta izpratnē, kas ilgst visu attiecīgā darba autora mūžu un 70 gadus pēc viņa nāves. Šīs pašas direktīvas 10. panta 2. punktā ir noteikts, ka šis termiņš ir piemērojams attiecībā uz visiem darbiem un objektiem, kuri 1995. gada 1. jūlijā bija aizsargāti ar autortiesībām vismaz vienā dalībvalstī.

41 No minētā izriet, ka saskaņā ar Direktīvas 98/71 17. pantu dizainparaugiem, kas reģistrēti dalībvalstī vai attiecībā uz dalībvalsti un atbilst dalībvalstīs paredzētajiem aizsardzības ar autortiesībām iegūšanas nosacījumiem, it īpaši nosacījumam par oriģinalitātes pakāpi, un attiecībā uz kuriem Direktīvas 93/98 1. pantā, skatot to kopā ar 10. panta 2. punktu, noteiktais termiņš vēl nav beidzies, šajā dalībvalstī ir jāpiešķir aizsardzība ar autortiesībām.

42 Šajā ziņā, kā Tiesa jau ir konstatējusi 1999. gada 29. jūnija sprieduma lietā C-60/98 *Butterfly Music* (*Recueil*, I-3939. lpp.) 18.–20. punktā, no Direktīvas 93/98 10. panta 2. punkta skaidri izriet, ka tajā paredzēto aizsardzības termiņu piemērošanas rezultātā var rasties situācija, ka dalībvalstīs, kuru tiesību aktos bija paredzēts īsāks termiņš,

darbi vai objekti, kas netiek aizsargāti, ir jāaizsargā no jauna. Tiesa uzskatīja, ka šādas sekas izriet no Savienības likumdevēja skaidri izteiktas gribas un ka šāds risinājums tika izvēlēts tāpēc, lai pēc iespējas ātrāk sasniegtu mērķi — saskaņot valstu tiesību aktus, kas regulē aizsardzības ar autortiesībām un blakustiesībām termiņus —, kas īpaši ir izklāstīts šīs direktīvas otrajā apsvērumā, un lai izvairītos no tā, ka noteiktas tiesības dažās dalībvalstīs netiek paredzētas, savukārt citās tās tiek aizsargātas.

43 Jāuzskata, ka šāda argumentācija ir jāpiemēro arī attiecībā uz aizsardzības ar autortiesībām atjaunošanu dizainparaugiem, kas tiek aizsargāti ar citām intelektuālā īpašuma tiesībām. Patiešām, ņemot vērā Direktīvas 98/71 otro un trešo apsvērumu, valsts tiesiskajā regulējumā, ar kuru tiek transponēta šī direktīva, nedrīkst izslēgt — negatīvi ietekmējot šīs direktīvas vienveidīgu piemērošanu attiecībā uz visu Savienības teritoriju, kā arī iekšējā tirgus pareizu darbību saistībā ar precēm, kuru pamatā ir dizainparaugi, — tādu dizainparaugu aizsardzību ar autortiesībām, kas, kaut arī ir bijuši zināmi sabiedrībai līdz šī tiesiskā regulējuma spēkā stāšanās brīdim, šajā datumā atbilst visiem nosacījumiem, kādi tiek prasīti šādas aizsardzības iegūšanai.

44 Tādējādi uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 98/71 17. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu dalībvalsts tiesību aktu, ar kuru tiek liegts aizsargāt ar šīs dalībvalsts autortiesībām dizainparaugus, kas reģistrēti dalībvalstī vai attiecībā uz dalībvalsti un kuru aizsardzība ir beigusies līdz šī tiesību akta spēkā stāšanās brīdim, kaut arī tie atbilst visiem nosacījumiem, kādi tiek prasīti šādas aizsardzības iegūšanai.

Par otro un trešo jautājumu

45 Ar otro un trešo jautājumu, kuri ir jāapskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 98/71 17. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu dalībvalsts tiesību aktu, kas liedz vai nu būtisku laikposmu, proti, desmit gadus, vai pilnībā aizsargāt ar autortiesībām dizainparaugus — kuru, kaut arī tie atbilst visiem nosacījumiem šādas aizsardzības iegūšanai, aizsardzība ir beigusies līdz šī tiesību akta spēkā stāšanās datumam — attiecībā pret trešajām personām, kas valsts teritorijā ražo un pārdod pēc šiem dizainparaugiem izgatavotas preces.

46 Attiecībā uz aizsardzības ar intelektuālā īpašuma tiesībām, proti, autortiesībām, atjaunošanu attiecībā uz dizainparaugiem, kas ir zināmi sabiedrībai, *Flos*, Itālijas valdība un Komisija savos rakstveida apsvērumos, kā arī *Semeraro* tiesas sēdē apgalvoja, ka šāda aizsardzība var radīt konfliktu starp autortiesību likumīgo īpašnieku, kā arī tiesību pārņēmēju interesēm, no vienas puses, un trešo personu, kas rīkojas labā ticībā un atsaucas uz šo dizainparaugu brīvo raksturu, lai ražotu vai pārdotu pēc šiem dizainparaugiem izgatavotas preces, interesēm, no otras puses.

47 Protams, tāds Direktīvu 98/71 transponējošs valsts tiesiskais regulējums kā Likumdošanas dekrēts Nr. 164/2001, ar kuru Likumdošanas dekrētam Nr. 95/2001 ticis pievienots jauns 25.a pants, un RĪK 239. pants, kurā ir noteikts desmit gadu moratorijs, kas padara attiecīgo dizainparaugu aizsardzību spēkā neesošu attiecībā pret trešajām personām, kas ir pārdevušas pēc šiem dizainparaugiem izgatavotās preces līdz 2001. gada 19. aprīlim, var radīt šo preču trešajiem ražotājiem tiesisko paļāvību par to, ka ir iespējams turpināt šādu izmantošanu.

48 Tomēr attiecībā uz dizainparaugu aizsardzību ar autortiesībām Direktīvā 98/71, atšķirībā no Direktīvas 93/98 10. panta 3. punkta, nav ietverta neviena konkrēta norma par tās piemērojamību laikā, lai aizsargātu iegūtās tiesības un trešo personu tiesisko paļāvību.

49 Šajā ziņā ir jāteic, ka Direktīvas 98/71 12. panta 2. punkts — kas attiecas uz turpināšanu izmantot dizainparaugus, ko veic ikviena persona, kas to ir uzsākusi jau pirms valsts tiesību aktu, ar kuriem tikusi transponēta šī direktīva, spēkā stāšanās, — kā izriet arī no paša šīs normas formulējuma, attiecās tikai uz tām tiesībām, kas piešķirtas dizainparauga reģistrācijas rezultātā, un tāpēc to nevar piemērot attiecībā uz autortiesību aizsardzību.

50 Tomēr normas — kurā skaidri būtu paredzēts par labu trešajām personām aizsargāt iegūtās tiesības un tiesisko paļāvību attiecībā uz to, ka tiks atjaunota Direktīvas 98/71 17. pantā paredzētā aizsardzība ar autortiesībām, — neesamība nedrīkst izslēgt principa par iegūto tiesību ievērošanu un tiesiskās paļāvības aizsardzības principa, kas pieder pie Savienības pamatprincipiem, piemērošanu.

51 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar principu — atbilstoši kuram likumi, kas groza tiesību normu, ir piemērojami, ja nav paredzētas atkāpes, attiecībā uz tādu situāciju sekām nākotnē, kas ir radušās laikā, kad bija spēkā agrākais [grozītais] likums (it īpaši skat. 1970. gada 14. aprīļa spriedumu lietā 68/69 *Brock*, *Recueil*, 171. lpp., 6. punkts; 1986. gada 10. jūlija spriedumu lietā 270/84 *Licata/CES*, *Recueil*, 2305. lpp., 31. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Butterfly Music*, 24. punkts), — darbības, kas veiktas pirms datuma, kad stājās spēkā jaunais tiesību akts, turpina regulēt agrāk spēkā esošais likums. Tādējādi aizsardzības ar autortiesībām atjaunošana neietekmē ar [dizainparauga] izmantošanu saistītās darbības, kuras ir galīgi pabeigusi trešā persona pirms datuma, kurā šādas tiesības kļuva piemērojamas.

52 Turpretim saskaņā ar minēto principu šādas aizsardzības ar autortiesībām piemērošana attiecībā uz ne līdz galam atrisinātu situāciju sekām nākotnē nozīmē, ka šī [atjaunotā] aizsardzība ietekmē trešās personas tiesības turpināt izmantot objektu, kas no jauna ir aizsargāts ar intelektuālā īpašuma tiesībām (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Butterfly Music*, 24. punkts).

53 Tāpat ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tiesiskās paļāvības aizsardzības principa piemērošanas joma nevar sniegties tik tālu, ka vispārēji tiek kavēts piemērot jaunu tiesisko regulējumu tādu situāciju sekām nākotnē, kas ir radušās saskaņā ar agrāku tiesisko regulējumu (šajā ziņā it īpaši skat. 1987. gada 14. janvāra spriedumu lietā 278/84 Vācija/Komisija, *Recueil*, 1. lpp., 36. punkts; 1988. gada 20. septembra spriedumu lietā 203/86 Spānija/Padome, *Recueil*, 4563. lpp., 19. punkts; 1990. gada 22. februāra spriedumu lietā C-221/88 *Busseni*, *Recueil*, I-495. lpp., 35. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Butterfly Music*, 25. punkts).

54 Šajā gadījumā attiecīgā dalībvalsts bija pieņēmusi divu veidu tiesību aktus, kuru mērķis bija aizsargāt iegūtās tiesības un noteiktas kategorijas trešo personu tiesisko paļāvību.

55 Attiecībā, pirmkārt, uz tiesību aktu, kurā paredzēts pārejas laikposms attiecībā uz noteiktas kategorijas trešajām personām, lai aizsargātu viņu likumīgās intereses, — no principa par iegūto tiesību ievērošanu un tiesiskās paļāvības aizsardzības principa izriet, ka ar Direktīvas 98/71 17. pantu tāds tiesību akts netiek aizliegts tiktāl, ciktāl ar to netiek uz būtisku laikposmu atlikta jauna tiesiskā regulējuma attiecībā uz dizainparaugu aizsardzību ar autortiesībām piemērošana, kas kavētu šo jauno tiesību aktu piemērošanu šajā direktīvā paredzētajā termiņā (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Butterfly Music, 23. un 28. punkts).

56 Šajā ziņā minētajā tiesību aktā paredzētā pārejas laikposma ilguma un trešo personu kategorijas saderīgums ir jāizvērtē, ņemot vērā samērīguma principu.

57 Tādējādi attiecīgās dalībvalsts pieņemtajam tiesību aktam ir jābūt atbilstošam, lai sasniegtu valsts likumdošanas mērķi, un nepieciešamam, proti, tam ir jāgarantē līdzsvara ievērošana starp, pirmkārt, iegūtajām tiesībām un attiecīgo trešo personu tiesisko paļāvību, kā arī, otrkārt, autortiesību īpašnieku interesēm. Turklāt ir jārūpējas par to, lai ar šo tiesību aktu netiktu pārsniegts tas, kas ir nepieciešams šī līdzsvara nodrošināšanai.

58 Līdz ar to minēto tiesību aktu var uzskatīt par atbilstošu tikai tad, ja tas attiecas uz tādas kategorijas trešajām personām, kuras var atsaukties uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principu, t.i., personām, kas jau ir izmantojušas dizainparaugus, kuri bija zināmi sabiedrībai brīdī, kad stājās spēkā tiesību akti, ar kuriem attiecīgās dalībvalsts tiesību sistēmā tika transponēts Direktīvas 98/71 17. pants.

59 Turklāt ar tādu tiesību aktu ir jāierobežo termiņš, kādā minētos dizainparaugus var izmantot šīs trešās personas un kāds pēdējām minētajām ir nepieciešams, lai pakāpeniski izbeigtu darbību, kas ir balstīta uz minēto dizainparaugu iepriekšēju izmantošanu, vai lai izpārdotu uzkrājumus.

60 Tiesību akts nepārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai nodrošinātu līdzsvaru starp pastāvošajām tiesībām, ja ar to uz būtisku laikposmu netiek atlikta autortiesību aizsardzība.

61 Šajā gadījumā, runājot par tādu trešo personu kategorijas definīciju, attiecībā pret kurām noteiktu laiku nav spēkā aizsardzība ar autortiesībām, Likumdošanas dekrētu Nr. 95/2001 un RĪK 239. pantu var uzskatīt par atbilstošiem, jo tie attiecas tikai uz personām, kas tiesības ieguvušas pirms valsts tiesību aktu, ar kuriem tika transponēta Direktīva 98/71, spēkā stāšanās.

62 Turpretim nepiemērojamība desmit gadu pārejas posma laikā nešķiet pamatota ar nepieciešamību nodrošināt trešo personu, kas rīkojas labā ticībā, ekonomiskās intereses, jo šķiet, ka arī īsākā laikposmā būtu iespējams pakāpeniski izbeigt darbību, kas ietver [dizainparaugu] iepriekšēju izmantošanu, un *a fortiori* izpārdot uzkrājumus.

63 Turklāt šķiet, ka desmit gadu moratorijs aizsardzībai ar autortiesībām pārsniedz to, kas ir nepieciešams, jo, samazinot darbu aizsardzību — kas parasti ir 70 gadi pēc autora nāves — par desmit gadiem, aizsardzība ar autortiesībām tiek atlikta uz būtisku laikposmu.

64 Attiecībā, otrkārt, uz 2007. gada 15. februāra Dekrētlikuma Nr. 10 4. panta 4. punktu, ar kuru tiek atcelts moratorijs un ieviesta aizsardzības ar autortiesībām laika ziņā neierobežota spēkā neesamība attiecībā uz izstrādājumiem, kas ir radīti pēc dizainparaugiem, kuru aizsardzība ir beigusies līdz 2001. gada 19. aprīlim, — no minētā izriet, ka šāds tiesību akts atņem nozīmi Direktīvas 98/71 17. pantam, jo tā rezultātā vispārēji tiek kavēta jaunās aizsardzības, proti, ar autortiesībām saistītās aizsardzības, piemērošana. Šī tiesību akta mērķis nav arī ierobežot to trešo personu kategoriju, kuras var atsaukties uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principu. Tieši pretēji, ar to tiek paplašināta autortiesību spēkā neesamības [attiecībā pret trešajām personām] piemērojamība, jo saskaņā ar šo normu nav nepieciešams, lai trešās personas būtu uzsākušas minēto dizainparaugu izmantošanu līdz 2001. gada 19. aprīlim.

65 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz otro un trešo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 98/71 17. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu dalībvalsts tiesību aktu, ar kuru vai nu uz būtisku desmit gadu laikposmu vai vispār tiek liegts aizsargāt ar autortiesībām dizainparaugus — kuru, kaut arī tie atbilst visiem nosacījumiem šādas aizsardzības iegūšanai, aizsardzība ir beigusies līdz šī tiesību akta spēkā stāšanās datumam — attiecībā pret trešajām personām, kas valsts teritorijā ražo vai pārdod pēc šiem dizainparaugiem izgatavotas preces, turklāt neatkarīgi no datuma, kad šīs darbības tikušas veiktas.

Par tiesāšanās izdevumiem

66 Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

1) Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 13. oktobra Direktīvas 98/71/EK par dizainparaugu tiesisko aizsardzību 17. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu dalībvalsts tiesību aktu, ar kuru tiek liegts aizsargāt ar šīs dalībvalsts autortiesībām dizainparaugus, kas reģistrēti dalībvalstī vai attiecībā uz dalībvalsti un kuru aizsardzība ir beigusies līdz šī tiesību akta spēkā stāšanās brīdim, kaut arī tie atbilst visiem nosacījumiem, kādi tiek prasīti šādas aizsardzības iegūšanai;

2) Direktīvas 98/71 17. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu dalībvalsts tiesību aktu, ar kuru vai nu uz būtisku desmit gadu laikposmu vai vispār tiek liegts aizsargāt ar autortiesībām dizainparaugus — kuru, kaut arī tie atbilst visiem nosacījumiem šādas aizsardzības iegūšanai, aizsardzība ir beigusies līdz šī tiesību akta spēkā stāšanās datumam — attiecībā pret trešajām personām, kas valsts teritorijā ražo vai pārdod pēc šiem dizainparaugiem izgatavotas preces, turklāt neatkarīgi no datuma, kad šīs darbības tikušas veiktas.

[Paraksti]